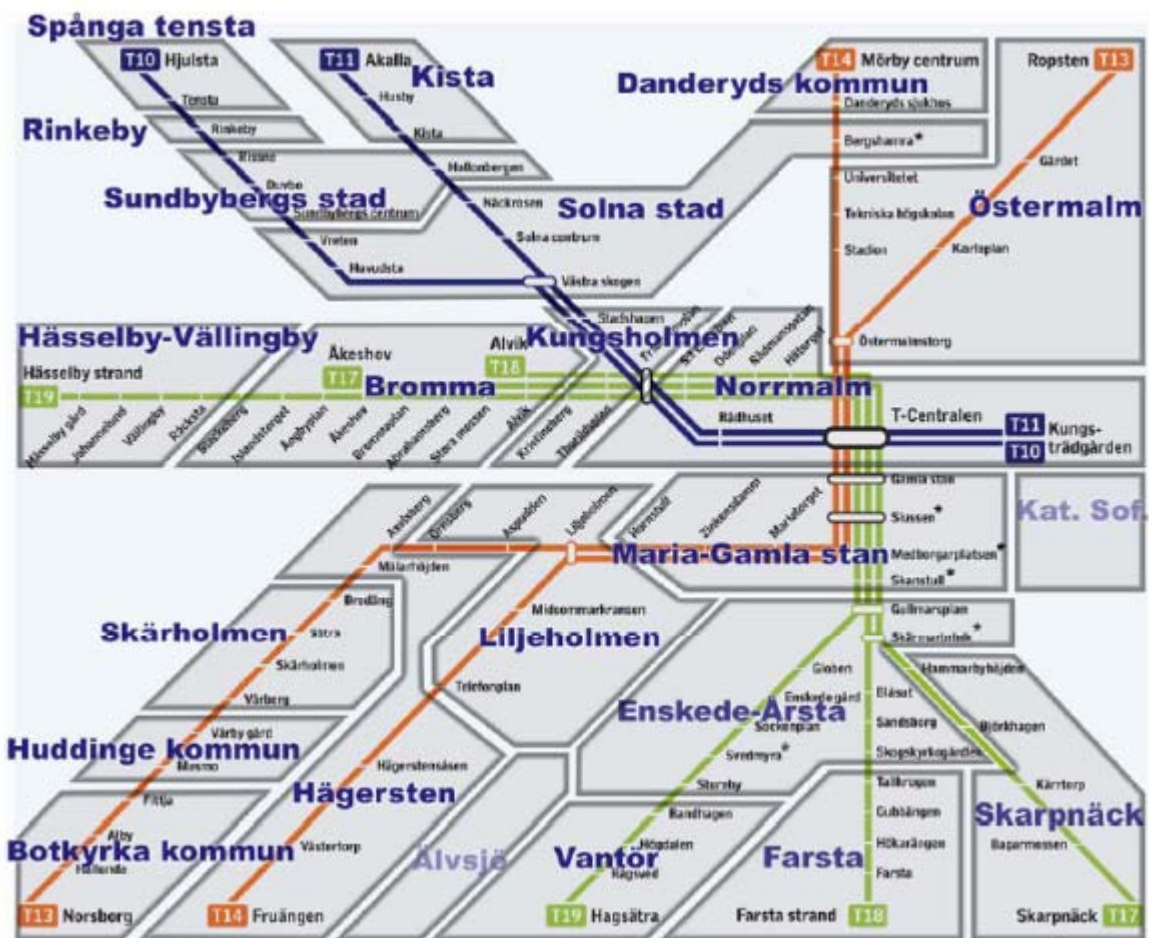

Guide till klyftorna i Stockholm

Av Marika Lindgren Åsbrink

Stockholms stadsdelar utifrån tunnelbanenätet

Bilden kommer från Folkhälsoinstitutet

Klyftor på arbetsmarknaden

Arbetslösheten varierar kraftigt mellan Stockholms stadsdelar. I Rinkeby-Kista, där den är som högst, är andelen arbetslösa mer än tre gånger så hög som på Norrmalm, där den är som lägst. Det är i de där arbetslösheten redan är hög som den också har ökat mest sedan 2006. Av nedanstående diagram framgår att arbetslösheten har ökat mest i Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Skärholmen och Rinkeby-Kista. I Spånga-Tensta har arbetslösheten ökat med 37,2 procent sedan 2006. Samtidigt är arbetslösheten lägre på Södermalm idag än den var 2006.

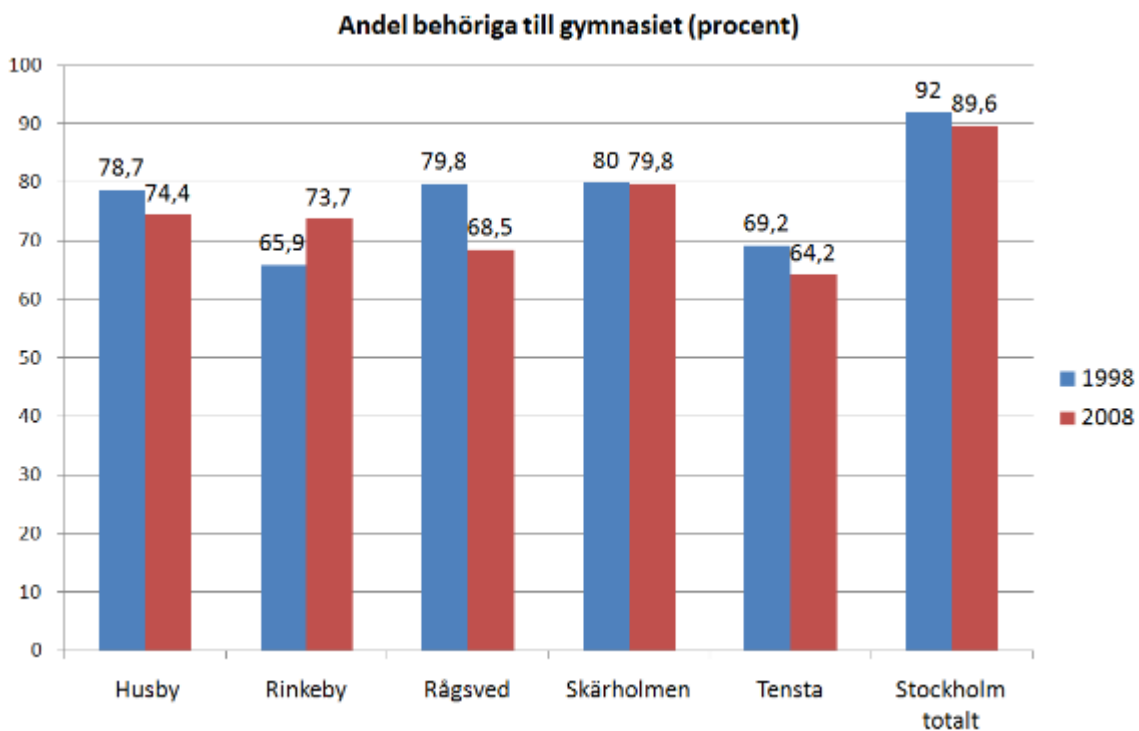
I stadsdelarna Spånga-Tensta, Skärholmen och Rinkeby-Kista har bara omkring hälften av den vuxna befolkningen ett arbete. Det kan jämföras med innerstaden där andelen är närmare 80 procent. Det finns också stora skillnader i förvärvsfrekvens beroende på vilket land du är född i. Bland utrikes födda, vuxna stockholmare har 59 procent ett jobb, medan siffran är 83 procent för stockholmare som är födda i Sverige.

Klyftor i inkomster

Medelförvärvsinkomsten är mer än dubbelt så hög i den stadsdel där inkomsterna är högst (Östermalm) som i den stadsdel där inkomsterna är lägst (Rinkeby-Kista). År 1991 var medelinkomsten i den stadsdel som hade lägst medelinkomst 72 procent av medelinkomsten i stadsdelen med högst inkomster. År 2007 hade andelen krympt till 47 procent. Klyftorna har alltså vuxit kraftigt sedan 1991.

Klyftor mellan unga

I Rinkeby växer mer än hälften av barnen upp i fattigdom, enligt Rädda barnen. I innerstaden och i rika villaförorter är motsvarande andel 10 procent eller lägre. Klassposition spelar stor roll för skolresultaten. I Stockholm går utvecklingen åt fel håll – i nästan alla fattiga förorter är det färre som är behöriga till gymnasiet idag än för tio år sedan.

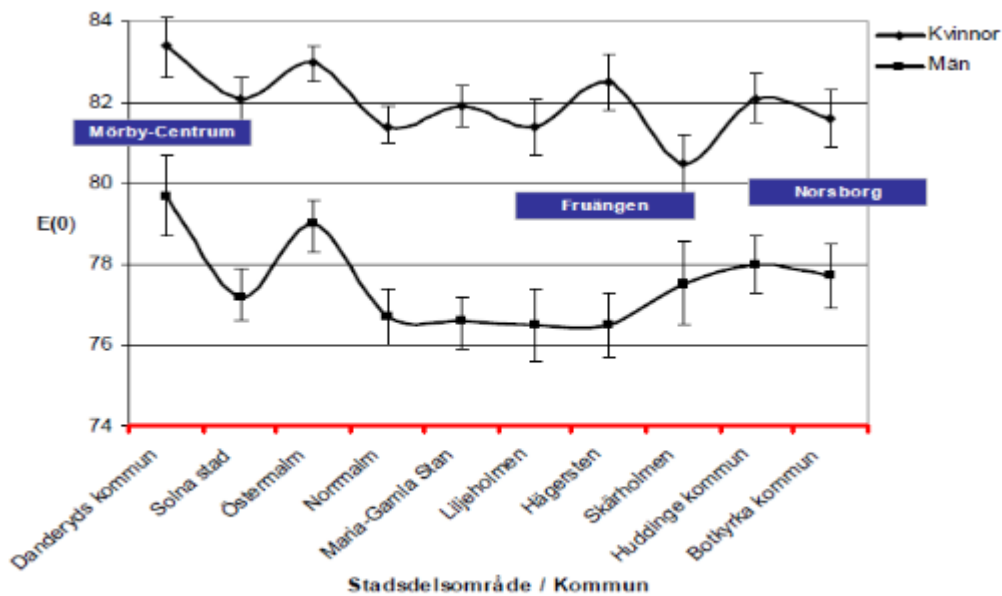

Källa: SCB/LUA-statistiken

Villkoren för Stockholms skolor ser med andra ord mycket olika ut. I några av Stockholms skolor får bara omkring hälften av eleverna behörighet till gymnasiet efter nian. I andra skolor blir 100 procent behöriga till gymnasiet. Resultaten är starkt kopplade till vilken socioekonomi som råder i området där eleverna bor. Effekterna lever kvar länge. I Skärholmen, Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista har var femte 20-24-åring bara grundskola som högsta utbildningsnivå.

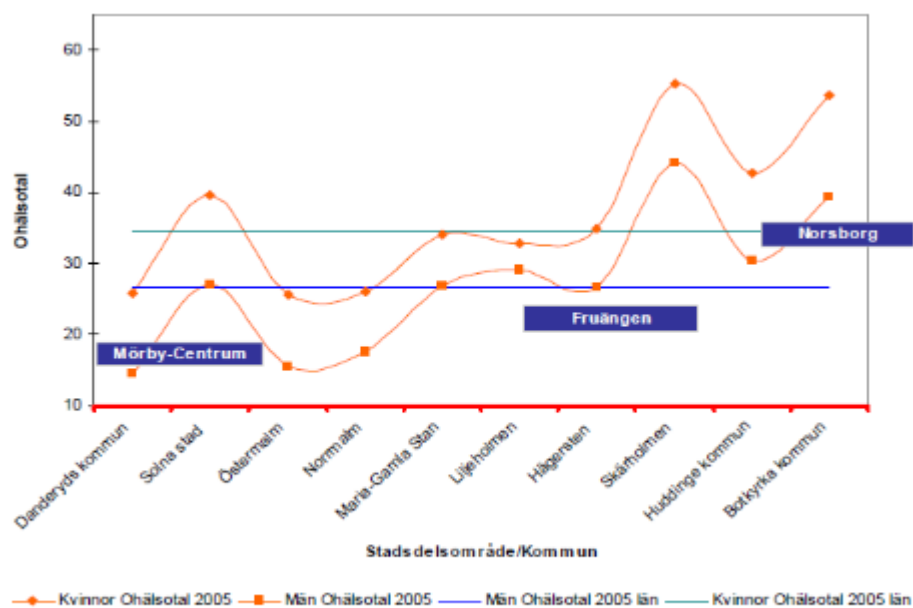
Utbildningsnivå hänger i sin tur starkt ihop med chanserna på arbetsmarknaden. Ju högre utbildningsnivå, desto lägre risk för arbetslöshet. Ungdomsarbetslösheten varierar starkt mellan Stockholms stadsdelar. I Hässelby-Vällingby är antalet arbetslösa unga fem gånger högre än på Östermalm, trots att det bor ungefär lika många ungdomar i båda stadsdelarna.

Klyftor i hälsa och livslängd

Figur 2: Medellivslängd för kvinnor och män längs röda linjen Mörby–Fruängen/Norsborg i stadsdelsområdena och Danderyds, Huddinge och Botkyrka kommun.

Att det råder starka samband mellan klass och hälsa och livslängd är välbelagt i forskningen. Enligt Socialstyrelsen är detta ett samband som blir starkare – utvecklingen går åt fel håll. En kvinna på Östermalm har en genomsnittlig livslängd på ca 83 år. Tar man tunnelbanan i 25 minuter hamnar man i Skärholmen. Där är medellivslängden för kvinnor knappt 81 år. Det skiljer alltså mer än två år i livslängd mellan två områden som ligger 25 minuter ifrån varandra. I Skärholmen är man också sjukare än på exempelvis Östermalm. Kvinnor i Skärholmen har i genomsnitt ca 55 sjukdagar om året. På Östermalm är siffran ca 25.

Figur 3: Ohälsotal för kvinnor och män längs röda linjen Mörby–Fruängen/Norsborg i stadsdelsområdena och Danderyds, Huddinge och Botkyrka kommun.

Bilderna kommer från Folkhälsoinstitutet.

En borgerlig politik för ökade klyftor – några exempel

- Vårdval Stockholm har inneburit att vårdcentraler i områden med störst behov har fått mindre resurser. Rinkeby vårdcentral har tvingats halvera sin personalstyrka (från 36 anställda 2007 till 19 anställda 2008). Detta trots att antalet patienter är i princip oförändrat. Samtidigt har vårdcentraler i Täby och Tyresö kunnat öka sin personalstyrka med en femtedel, trots att patienterna inte blivit fler.

Att det ser ut såhär beror på att vårdcentraler i områden med sämre hälsoläge bland befolkningen inte längre kompenseras för detta, sedan Vårdval Stockholm infördes.

- Skolor i områden med stora behov har fått mindre resurser sedan 2007, medan skolor i rika områden har fått påslag. Exempelvis har Hjulsta/Hyllingeskolan förlorat pengar motsvarande 16 lärartjänster sedan 2007. Samtidigt har exempelvis Äppelviksskolan och Ålstensskolan fått ökningsar av anslagen. Anledningen till att det ser ut på det här sättet är att den borgerliga majoriteten i stadshuset inte har höjt den socioekonomiska schablonen, men däremot vissa andra delar av anslagen. Det missgynnar skolor vars budget till stor del utgörs av det socioekonomiska tillägget.
- Mellan 2007 och 2008 minskade den disponibla inkomsten för den fattigaste tiondelen i Sverige med 554 kronor i månaden, från 6623 kr/mån till 6069 kr/mån. Ingen annan grupp har tappat så mycket i inkomst. Förklaringen till detta ligger i försämringarna av a-kassan och sjukförsäkringen, som gjorts för att finansiera bland annat jobbskatteavdrag, slopad förmögenhetsskatt och sänkt fastighetsskatt. Samtidigt har den rikaste fjärdedelen av Sveriges befolkning fått nästan 50 procent av regeringens skattesänkningar.

Besök gärna

storstad.wordpress.com